

AB

MBZ

f. 19

Łukasz Jan in 1718

Z Gładzi

Ta krzyższka Niech
tag długo życie pudy kucha
z homorem w morzu wody niewypie

Ta krzyższka jest Julijamy
Wronszky ktora uhradnie
temu zeha upadnie ko
iq szekowa pod futro
opiszemy go iutro

Z Gładzi

Ta h Ta Kaska jest
Lubiany Wronsky Ktoig
Ukroonye tymie Kaska

u wnoonie Ktoig schawowa

podfutro o Bieszemy go

Jutro Niech tay

Długego zycie Puhy mu
cha wmerzy wody nie
wypisic

I. N. J.

0059
KATECHIZM

ZBOROW

WIELKOPOLSKICH,

KWOLI

ZAPRAWUJĄCYM SIĘ

w RELIGII

CHRZESCIANSKIEY.

Nowo wydany Roku MDCCLXXVI.

w LESZNIE

Drukiem Sam. Teofila Pressera.

Ephes. 6. vers: 4.

Oycowie wychowywajcie dziatki
wazze w karności y w Napomi-
naniu Pańskim.

Augustinus:

Czym jest Xiądz na Kazalnicy, tym
Gospodarz w Domu swoim. A ja-
ko Nauczyciel ma rachunek oddać
z owiec swych wdzień ostateczny, tak
y ty zdziątek y zczeladki swojej rachu-
nek dasz sprawiedliwemu Sędziemu.
Przetoż pilnie się na to oględuy, abyś
w tey rzeczy nie był niedba-
łym znaleziony.

KATECHIZM TEN ZAMYKA W SOBIE.

- I. Częstki przednieysze nauki Religii Chrześcijańskiej.
- II. Kwestyje Katechizmowe z Odpowiedziami.
- III. Modlitwy każdodziennie Poranną, Niezporną, y Wieczorną.
- IV. Krotką a rzetelną naukę o Wieczery Pańskiej, dla Ludzi młodych, ktorzy do Społeczności Stołu Pańskiego przyjęci być mają. *cc.*

PSALM 78: 5.6.7.

*Wzbudził Bog świadectwo w Jakobie
a Zaken wydał w Izraelu: przykazał
Oycom naszym, aby to do wiadomości
podawali Synom swoim. Aby poznali
wiek potomny, Synowie ktorzy się na-
rodzić mieli, a oni zaś powstawszy,
aby to opowiadali Synom swoim: Aby
pokładali w Bogu Nadzieję swoją, a
nie zapominali na sprawy Boże, ale
strzegli Przykazań jego.*

A a

Częstki

CZĄSTKI PRZED- nieysze nauki Religii Chrze- ścianskiej.

Przednieyszych Częstek nauki Religii
Chrześciańskiej iest Sześć:

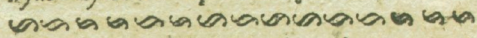
- I. Przykazanie Boże
- II. Credo abo Wyznanie Wiary
powszechney Chrześcianskiej.
- III. Modlitwa Pańska.
- IV. Ustawa Chrztu Swietego.
- V. Ustawa Wieczerzy Pańskiej.
- VI. Nauka o Kluczach Kro-
lestwa Niebieskiego.

Te cząstki Nauki Chrześcianskiej dzie-
lą się na dwoje. Abowiem pierwsze
trzy, to jest, Boże Przykazanie, Wiara
Chrześcianska, y Modlitwa Pańska, uczą
nas powinności, ktorych każdy czło-
wiek, chceli być zbawion, ma prze-
strzegać. Te powinności krokami sta-
wy

wy wyraził Apostoł Sw. Paweł 1. Cor. 13 v. 13. mówiąc: *A teraz zostawa Wiara, Nadzieja, Miłość, te trzy rzeczy, lecz z nich największa jest Miłość.*

Drugie trzy, to jest, Chrzest Sw. Święta Wieczerza Pańska, y Klucze Królestwa Niebieskiego w ludziach powinności pomienionych przestrzegających, Łaskę Bożą pieczętują, y o wiecznym żywocie upewniają.

I. Naprzód tedy

BOŻE PRZYKAZANIE.

Uczy nas jako y przez co Miłość swoją ku Panu Bogu y ku Bliźnim naszym skutecznie oswiadczać mamy. A te przez Moyżesza podane są tymi słowys: Exod. XX. Deut, V.

Mowil Pan BOG wszystkie te Słowa: Jam jest Pan BOG twoy, którym cię wywiódł z ziemi Egypskiej z Domu niewoli.

- I. Nie będziesz miał Bogow innych przedemną.
- II. Nie będziesz sobie czynił Obrazu rytego, ani żadnego podobieństwa, rzeczy tych które są na niebie wzgorę, y które na ziemi nisko, y które są w wodach pod ziemią, Nie będziesz się im kłaniał, ani im będziesz służył: Bom ja PAN BOG twoy, BOG zawisny w miłości, nawiedzający nieprawość Oycowską nad Syny w trzecim y w czwartym pokoleniu, tych którzy mię nienawidzą. A czyniąc miłosierdzie nad tysiącami, tych którzy mię miłują, y strzegą Przykazań moich.
- III. Nie będziesz brał Imienia Pana BOGA twego na daremno: Bo się PAN mścić będzie nad tym, który Imię jego nadaremno bierze.
- IV. Pamiętay na dzień odpoczynienia, abyś go święcił. Sześć dni robić będziesz y wykonasz wszystkie robotę twoję. Ale dnia siódmego, jest

jest odpoczynienie Pana Boga twego, nie będziesz czynił żadney roboty weń, ty y Syn twój, y Cor-
ka twoja, sługa twój y służebnica
twoja, bydłę twoje, y gość twój
który jest w bramach twoich: bo
przez sześć dni stworzył PAN
Niebo y Ziemię, Morze, y cokol-
wiek w nich iest, y odpoczął dnia
siódmego: Przetoż błogosławił Pan
dzień odpoczynienia, y poświęcił go.

V. Cześć Oycy twego y Matkę two-
ję: aby przedłużone były dni twoje
y żebyć się dobrze działo na ziemi
którą PAN BOG twój da tobie.

VI. Nie będziesz zabijał.

VII. Nie będziesz cudzołożył.

VIII. Nie będziesz kradł.

IX. Nie będziesz mówił przeciw
bliźniemu twemu świadectwa fał-
szywego.

X. Nie będziesz pożądał domu bliź-
niego twego, ani będziesz pożądał
Zony bliźniego twego, ani sługi je-

go, ani dziewczki jego, ani wołu jego, ani osła jego, ani zadney rzeczy bliźniego twego.

Te przykazania sam PAN BÓG przykazał trzymać pod wiecznym zatraceniem. Deut. 27: 26. Gal. 3: 10.

II. Credo abo
WYZNANIE WIARY
APOSTOLSKIEY.

Uczy nas cobysmy sercem ku Sprawiedliwości wierzyć, a usty ku zbawieniu naszemu wyznawać mieli o Bogu, y o świętych sprawach jego; to jest, o Stworzeniu wszystkich rzeczy od Ojca Niebieskiego, o Odkupieniu rodzaju ludzkiego przez Pana Jezusa Chrystusa, Syna Bożego, y o Poświęceniu wszystkich wybranych Bożych, ku wiecznemu Żywotowi, w Duchu Świętym.

*A to Credo wyznawamy
 tymi Słowami.*

I. Wie-

- I. Wierzę w Boga Oycę wszechmogącego Stworzyciela Nieba y Ziemi.
- II. Y w Jezusa Chrystusa Syna jego jedynego, Pana naszego.
- III. Który się począł DUCHEM Świętym, narodził się z Mariey Dziewice.
- IV. Umęczon pod Pontskim Piłatem, ukrzyżowan, umarł y pogrzebion.
- V. Zstąpił do Piekła: trzeciego dnia zmartwychwstał.
- VI. Wstąpił na Niebiosy: Siedzi na Prawicy BOGA Oycę wszechmogącego.
- VII. Ztamtąd przydzie sądzić żywe y umarłe.
- VIII. Wierzę w Ducha Świętego.
- IX. Święty Kościół Chrześcijański: świętych obcowanie.
- X. Grzechów odpuszczenie.
- XI. Ciała zmartwychwstanie.
- XII. Y Żywot wieczny. Amen.

III. Me-

Modlitwa Pańska.

Ktorą pospolicie Paćierzem nazywamy, uprawuje nas w Niedzieję Zbawienia, abysmy ją w Bogu, jako w Oycu miłym pokładając, jemu same-
mu o wszelakie potrzeby dusz wie się modlili. Ta od samego Chrystusa Pa-
na podana jest, tymi słowy: Matth. 6, vs 9, etc. Luk. 11, v. 2.

Oyce nasz któryś jest w Niebiesiech.

- I. Święć się Imię twoje.
- II. Przydź Królestwo twoje.
- III. Bądź wola twoja jako w Niebie, tak y na Ziemi.
- IV. Chleba naszego powzedniego day nam dzisiaj.
- V. Y odpuść nam nasze winy, jako y my odpuszczamy naszym winowaycom.
- VI. Y nie wwodź nas w pokuszenie.

VII. Ale:

VII. Ale nas wybaw od złego. Abo-
wiem twoje: jest Krolestwo, y Moc,
y Chwała, na Wieki, Amen.

IV.

Chrześć Święty.

W iym nas upewnia y pieczętuje, że
nas Bog Oyciec w Kościele swoim
przymuje za Działki swe miłe, w umi-
łowanym Synu swoim Chrystusie Jeru-
sie, podług miłosierdzia swego, zbawia-
jąc, nas przez omycie odrodzenia no-
wego, y poświęcenie Ducha Świętego.

O tym Pan tak mowi do uczniow swo-
ich, *Matthi 28. v. 19, 20. Marc. 16: 15, 16.*

I dąc na wszystkie świat, nauczaycie
wszystkie narody, chrzcząc je
w imię Oycy, y Syna, y Ducha Świę-
tego, ucząc je przestrzegać wszystkiego
com wam przykazał. Kto uwierzy a
ochrzci się, zbawion będzie: ale kto
nie uwierzy, będzie potępion.

V. WIECZERZA PANSKA,

abo Swiatosc Ciata y Krwie
Pańskiej.

Otym upewnia, że Bog Oyciec dusze
nas Dzieatek swoich, tak prawdzi-
wie Pokarmem y Napojem Duchownym
Ciata y Krwie Syna swego miłego, tu
w Kościele swoim obżywia y posila, ku
wiecznemu Zywołowi, jako prawdzi-
wie powszednim pokarmem y napojem
żywi Ciata nasze w doczesnym życiu
na świecie. Tey wieczerzy Pańskiej
Ustawa od świętych Ewangelistów opi-
sana jest tymi słowy, *Matt. 26. v. 26. cet.*
Marc. 14. v. 22. cet. *Luc. 22. v. 19. cet.*
1 Cor. 11. v. 23.

Pan JEZUS tey Nocy ktorey był
wydan, wziął chleb, a podzię-
kowawszy, y pobłogosławiwszy
łamał y dał Uczniom swoim, mo-
wiąc; bierzcie, jedzcie, to jest Ciało
mo-

moje, które się za was dawa, to czynić
 cie na pamiątkę moję. Także gdy
 było po wieczerzy, wziął y Kielich,
 a podziękowawszy dał im, mówiąc:
 Pijcie z tego wszyscy, abowiem to jest
 Krew moja nowego Testamentu, kto-
 ra się za was y za wielu wylewa na od-
 puszczanie grzechow. To czyncie, ile-
 kroć pic będziecie, na pamiątkę moję.

V.

KLUCZE KROLE- STWA NIEBIESKIEGO, w tym nas upewniają.

1. Ze nam wierzącym y pokutującym,
 wszelkie krewkości y grzechy nasze, tak
 skutecznie w Niebie odpuszczone bywa-
 ją, jako nam prawdziwie odpuszczenie
 ich Słudzy Chrystusowi, podług zlece-
 nia Pana swego na Ziemi, opowiadają,
 y nas z nich rozwiązują.
2. Ze niewiernym y niepokutującym
 upornym grzesznikom, tak skutecznie
 w Nie-

w Niebie grzechy ich zatrzymane, y odpuszczone nie bywają, jako prawdziwie służy Chrystusowi odpuszczenia ich, onym na Ziemi nie zwiastują, a tak im one zatrzymawają y w sumieniu ich zawięzują.

O czym tak Pan Chrystus mowi:

Zaprawdę powiadam wam: Cobyście kolwiek związali na Ziemi, będzie związano y na Niebie. A cobyście rozwiązali na Ziemi, będzie rozwiązano y na Niebie. *Matth. 18: v. 18.*
 A po Zmartwychwstaniu swoim do tychże rzekł: Weźmiecie Ducha Świętego, którymkolwiek grzechy odpuszcicie, będą im odpuszczone, a którymkolwiek zatrzymacie będą zatrzymane.

Kwestyie krotkie

Katechizmowe, z Odpowiedziami
porządnyymi.

*****

I. Co jest Katechizm?

Jest krotkie zebranie najpotrzebniejszych nauk (1) Religii Chrześcijańskiej; Ktora zależy wprawdziwey prawdziwego Boga znajomości, (2) y w prawdziwey służbie Bożej (3).

(1) *Heb. 5: 12. 1 Cor. 3: 1, 2. (2) Job. 17: 3. Jer. 9: 23, 24. (3) Titi. 1: 1. 1 Tim. 6: 3. Job. 13; 17. Jac. 2: 26, y 1: 27.*

2. Ktoreż są te najpotrzebniejsze nauki Religii Chrześcijańskiej?

Te Sześć:

I. Przykazania BOŻE.

II. CREDO abo Wyznanie Wiary powszechney Chrześcijańskiej.

III. Modlitwa Pańska.

IV. Nau-

IV. Nauka o Chrzcie Świętym.

V. Nauka o Świętey Wieczerzy
Pańskiej.

VI. Nauka o Kluczach Krolestwa
Niebieskiego.

3. Zkądże to wiesz, że w tych sześciu
naukach zależy Religia Chrześcianańska?
Z Słowa Bożego.

4. Coż jest Słowo Boże?

Są Pisma święte (1) Prorockie, y
Apostolskie, od Boga natchnione (2)
które Biblią świętą zowiemy.

(1) 2 Tim. 3: 15. (2) *ibid.* vers. 16, 17.
2 Petr. 1: 21. *Aktor.* 1: 16.

5. Co jest PAN BOG?

Pan BOG jest Duch (1) niestwo-
rzony, niezmierny, (2) wieczny, (3)
wszystkowiedzący, (4) wszędzie przy-
tomny (5) wszechmocny, (6) náy-
wyższa mądrość (7) dobroć, (8) Stwo-
rzyciel (9) Odkupiciel, (10) Poświę-
ćiciel (11.) Jedyny w istności (12.) Tro-
jaki w Osobach, (13) Oyciec (14) Syn (15)
y

y Duch Święty, (16) z niego, prze-
 zeń, y w nim są wszystkie rze-
 czy, (17). (1) *Job.* 4: 24. (2) *Jer.*
 23: 24. (3) *Jes.* 40: 28. y 9: 6. (4)
Job. 16: 30. y 21: 17. *Heb.* 4: 13. (5)
Pf. 138: 7-10. *Jer.* 23: 24. (6) *Gen.*
 17: 1. *Exod.* 6: 3. *Apoc.* 21: 22. *Pf.* 115: 3
 y 135: 6. (7) *1 Tim.* 1: 17. *Juda* v. 25.
 (8) *Jac.* 1: 17. *Matth.* 19: 17. *Pf.* 36: 6.
 (9) *Gen.* 1: 1. *Job.* 1: 3. *Pf.* 33: 6. (10)
~~*1 Pet.* 1: 18, 19. *Apoc.* 5: 9.~~ (11) *Rom.* 1: 4.
1 Pet. 1: 2. *Exod.* 21: 13. (12) *Deut.* 6: 4.
1 Cor. 8: 4. *Ef.* 45: 22. (13) *Matth.* 3:
 16, 17. y 28: 19. *2 Cor.* 13: 13. *1 Job.* 5: 7.
 (14) *Job.* 3: 35. y 5: 26. *Ephes.* 3: 14
 (15) *Pf.* 2: 7. *Matth.* 28: 19. *Job.* 5: 23
 (16) *Mat.* 1. v 18, 20. *1 Cor.* 12 v. 3.
 (17) *Rom.* 11. v. 36.

6. Co jest Człowiek?

Jest stworzenie (1) rozumne, z Du-
 sze (2) nieśmiertelney (3) y z ciała ziem-
 skiego (4). złożone, (5) od Boga na
 jego wyobrażenie uczynione. (6)

(1) *Gen.* 1: 26 27. (2) *Gen.* 2: 7. (3)
Matth.

Matth. 10: 28. Eccl. 12: 7. Luc. 23: 46.
 Act. 7: 59. Luc. 16: 22, 23. (4) Gen.
 2: 7. (5) Phil. 1: 23 (6) Gen. 1: 27.
 Col. 3: 10. Ephes. 4: 24.

7. Dla czego ciebie Pan BOG Człowiekiem stworzył?

Dla siebie samego (1) to jest, dla chwały swojej. (2) (1) Prov. 16: 4.
 (2) Esa. 43: 7. 21. Ps. 19: 2.

8. W czym zależy ta chwala?

W tym, abym go znał, (1) czcił, (2) miłował, (3) jemu wiernie służył, (4) a tak na Wieki z nim żyw był. (5)
 (1) Job. 4: 22. Rom. 10: 14. Job. 17: 3.
 Jer. 9: 23. (2) Prov. 14: 31. Ps. 50: 14, 23. Prov. 3: 9. (3) Deut. 6: 5. Job. 14: 23, 15. 1 Job 5: 3. Rom. 13: 10. 1 Job. 4: 20. (4) Deut. 6: 13. 1 Cor. 4: 2.
 (5) Apoc. 2: 10. Mat. 25: 21.

9. Dla czegoś ty śmiertelny?

Dla grzechu (1) pierwszych Rodziców (2 w Raju, (3) wktory chytrością (4) diabelską (5) przez węża wprowadzeni byli. Zkąd się już wszyscy

fcy grzesznymi (6) y śmiertelnymi (7)
na świat rodzimy. (1) Job. 3: 4.

(2) Gen. 2: 17. y 3: 6. (3) Gen. 2: 8.

(4) Gen. 3: 1-5. 2 Cor. 11: 3. (5) Apoc.

12: 9. (6) Ps. 51: 7. y 14: 3, 4. (7) Rom.

5: 12. Heb. 9: 27.

**10. Przez co człowiek może poznać
że grzesznym jest?**

Przez Przykazania Zakonu Bożego.
Bo tak Święty Paweł mowi: Przez
Zakon jest poznanie grzechu. Rom. 3.
v. 20. y 7. v. 7.

**11. Wyliczże te Przykazania
Zakonu Bożego?**

Mowił Pan Bog. wszystkie te słowa:
Jam jest Pan Bog twoy, ceter.

**12. Wczym się te Przykazania Boże
zamykają?**

Wtych krotkich słowiech: Będiesz
miłował Pana Boga twego, ze wszy-
stkiego Serca twego, y ze wszystkiey
dnusze twojej, y ze wszystkiey myśli
twojej, y ze wszystkiey siły twojej.
Toć jest pierwsze y nayświętsze Przy-
kazanie; A wtore podobne jest temuż:

Bę-

Będziesz miłował bliźniego twego, jako siebie samego. *Matth 22. v. 37, 39. Marc. 12. v. 30, 31. Luc. 10: 27.*

13. *Możeli człowiek wszystkie Przykazania Boże doskonale wypełnić?*

Nie może nikt z ludzi śmiertelnych żadnym obyczajem, dla grzechu każdemu człowiekowi w rodzonego, którym wszyscy jesteśmy związani, a nie wolnicy jego uczynieni, *Rom. 7. vers. 14, 15, 17, 18, 21, 23.*

14. *Takież tedy jest pożytek tych przykazań Bożych, ponieważ ich żaden człowiek doskonale wypełnić niemoże?*

Naprzód ten: Iż przez nie ludzie do znajomości siebie samych, że są grzesznikami (1) y winowajcami sądu Bożego y wiecznego potępienia (2) przychodzą. (1) *Rom. 3: 20. y 7: 7.* (2) *Deiut. 27: 26. Eccl. 12: 14. y 11: 9. 2 Cor. 5. v. 10.*

Drugi: Iż Sądu Bożego y wiecznego potępienia strachem ludzi przerażiwszy, (1) do skruchy serdeczney (2)

y szukania, usprawiedliwienia y Zbawienia w Chryście onych pobudzają. (3)

(1) *Deut.* 27: 26. y 28: 15-19. *Gal.* 3: 10.

(2) *Aktor.* 2: 37. *Nchem.* 8: 9. *Pf.* 2: 11.

Philip. 2: 12. *Jes.* 57: 15 y 66: 2. (3)

Gal. 3: 24. *Rom.* 10: 4.

Trzeci: Iż ludziom są hamulcem to jest wstrętem od grzechow, (1) y wzorem prawdziwey a Bogu się podobającey pobożności, y innych wszystkich uczynkow dobrych. (2)

(1) *Deut.* 27: 26. y 28: 15-19. *Gen.* 2: 16,

17. *coll.* 3: 2, 3. *Pf.* 119: 101. (2) *2Tim.*

3: 16, 17. *Micha* 6: 8. *Rom.* 10: 17. *Tit.* 2:

11, 12. *Pf.* 19: 8, 9. *Mat.* 15: 9, 13.

15. Iakoż człowiek grzeszny może zbawion być, a sprawiedliwym się stać przed Panem Bogiem?

Szczerą Łaską Bożą (1) przez Wiarę żywą, (2) w Pana naszego Jezusa Chrystusa, (3) który się nam stał Mądrością (4) od Boga, y Sprawiedliwością, (5) y Poświęceniem, (6) y Odkupieniem. (7) (1) *Eph.* 2: 8.

Tit.

Tit. 3: 5. (2) *Rom.* 3: 28. *Jac.* 2: 14, 20, 26. *Job.* 3: 16. (3) *Job.* 3: 14, 15, 16, 18. (4) *Col.* 2: 3. (5) *Jer.* 23: 6. *Rom.* 5: 9. (6) *Job.* 17: 19, *1 Cor.* 6: 11. (7) *Tit.* 2: 14. *1 Pet.* 1: 18, 19. *Matth.* 20: 28. *1 Cor.* 1: 30.

16. Co jest Pan JEZUS Chrystus?

Pan JEZUS (1) CHRYSTUS (2) jest Boży y Panny Maryey Syn, (3) Bog y Człowiek (4) prawdziwy, (5) jedyny (6) y doskonały Zbawiciel (7) świata. (8) (1) *Mat.* 1: 21. (2) *Dan.* 9: 26. (3) *Luc.* 1: 23, 25. y 2: 7. (4) *Matth.* 1: 23. *Jes.* 7: 14. (5) *1 Job.* 5: 20. (6) *Akt.* 4: 11. *1 Tim.* 2: 5. *Jes.* 43: 11. *Hof.* 13: 4. (7) *Heb.* 7: 25. y 10: 14. *1 Job.* 1: 7 (8) *Job.* 3: 16. y 6: 33-35. y 10: 15-26. *Mat.* 25: 33. *Akt.* 13: 48. *Rom.* 8: 33, 34.

17. Co jest Zbawienie?

Zbawienie jest Naprzod: Człowieka wybawienie z grzechu, (1) z gniewu Bożego, (2) z mocy Szatańskiej, (3) z śmierci (4) y wiecznego potępienia. (5)

Powtore: Temuż człowiekowi przywrocenie Sprawiedliwości, (6) świętobli-

tobliwości, (7) Laski Bożey, (8) y
 wiecznego Żywota. (9) (1) *Jes.*
 53: 4, 5. 1 *Job.* 1: 7. (2) 1 *Job.* 2: 2. *Rom.*
 5: 9. 1 *1tes*. 1: 10. (3) *Heb.* 2: 14. *Luc.* 11:
 20, 21. *Col.* 2: 15. (4) 2 *Tim.* 1: 10. *Osea.*
 13: 14. (5) *Rom.* 8: 1. (6) *Jer.* 23: 6.
Malach. 4: 2. 1 *Cor.* 1: 30. *Rom.* 8: 33.
 1 *Cor.* 6: 11. *Tit.* 3: 7. (7) 1 *Cor.* 1: 30. y 6:
 11. *Eph.* 1: 4. (8) 2 *Cor.* 5: 19. *Eph.* 2:
 14, 16, 17. (9) *Job.* 10: 10. y 8: 51. y 11: 25.

18. Kto jeſt prawdziwy Chrze-
 ścianin? [1]

Wſzelki Człowiek, który

Naprzód: w Jmień Oycy, y Syna, y
 Ducha Sw. ochrzczony jeſt. [2]

[1] *Aktor.* 11: 26. [2] *Matth.* 28: 19.
Marc. 16: 15.

Powtore: Wiare powſzechną Chrze-
 ściańską wyznawa. [3] [3] *Rom.*
 10: 10, 11. *Mat.* 10: 32, 33. *Marc.* 16: 16.

Po trzecie: Według tey wiary ſię
 ſprawując, Chryſtufa PANA w Jego
 ſwiętobliwym pożyćiu y nauce, [1]
 aż do ſmierci ſtatecznie naſladuje. [2]

[1]

[1] Job. 10: 27. coll. v. 4. Math. 11: 29.
 1 Pet. 2: 21. Rom. 8: 29. [2] Luc. 9: 62.
 Ezech. 18: 24. Apoc. 2: 10. Mat. 10: 22.

19. Co jest Wiara zbawienna
 albo żywa?

Jest dostateczna całej nauki Chrześciańskiej Znajomość, [1] która złączona jest nie tylko zszczerym y prawdziwym teyże nauki Chrześciańskiej przyjęciem [2], y z serdeczną w zbawienney Łasce Boga w Trojcy S. Jedynego ufnością; [3] ale też zręcznym [4] ochotnym (5) y dozgonnym [6] woli Jego S. wykonywaniem.

[1] Luc. 1: 77. Heb. 5: 12. Tit. 1: 1. 1 Tim. 2: 4. y 6: 3. Col 1: 9. 1 Cor. 1: 5. Jer. 9: 23. Job. 17: 3. [2] Ał. 8: 14. 1 Cor. 15: 1. Mar. 4: 20. Col. 2, 6. Job. 1, 12. [3] Heb. 3: 6. y 10: 35. Jes. 26: 3, 4. Ps. 125: 1. [4] Jac. 1: 22. Mat. 7: 21. Rom 2: 13. [5] Ps. 57: 8. y 110: 3. y 119: 106, 166. 1 Chro. 29: 9. (6) Apoc. 2: 10. Mat. 25: 21. Ezech. 18: 24.

20. Wyznayże Wiarę powszechną
 Chrześciańską.

Wierzę w Boga Oyca, ceter.

20. 21. Co się w tym wyznaniu Wiary zamyka?
62. Trzy rzeczy.

Pierwsza rzecz: Wiara w jednego BOGA w Trojcy Błogosławionej, w Ojca, w Syna, y w Ducha Świętego; y znajomość trzech Uczynków jego, które są, 1. Stworzenie wfzyskich rzeczy od Ojca niebieskiego. (1)

2. Odkupienie Rodzaju ludzkiego przez Syna Bożego. (2)

3. Poświęcenie y odnowienie wfzyskich wybranych Bożych, w Duchu Świętym. (3)

Druga rzecz: Wiara o Kościele Chrześcijańskim y służbie Bożej w nim,

23. Trzecia rzecz: Pożytki z tey
Wiary pochodzące, tu y w wiecznym żywocie. (1) *Gen.* 1: 1, 2.

1. *Rom.* 11: 36. *1 Cor.* 8: 6. *Pf.* 33: 6. *Job* 1: 1, 2, 3. (2) *Rom.* 3: 24 *Gal.* 3: 13. *1 Pet.*

(6) 1: 18, 19. (3) *Aktor.* 1: 2, 5, 8, 16. *1 Cor.* 6: 11. *Til.* 3: 5. *Job* 3: 5.

24. 22. Przez coż Człowiek do tey Wiary przychodzi, y wzrost a pomnożenie w niej bierze?

C

B

Wiara

Wiara wznieca się y rodzi w nas za sprawą Ducha Świętego, (1) przez opowiadanie y słuchanie Słowa Bożego. (2) Roście zaś y pomnaża się:

1. Przez częste słuchanie y uważanie tegoż Słowa Bożego.

2. Przez Modlitwę świętą. (3)

3. Przez używanie Sakramentów Świętych. (4) (1) 2 Cor. 4: 13. y

1 Cor. 12: 9. Gal. 5: 22. (2) Rom. 10: 14, 17.

Akt. 16: 14. (3) Luc, 17: 5. (4) Rom. 4: 11.

23. Która Modlitwa jest najdoskonalsza a Panu BOGU najprzyjemniejsza?

Ta, która od najlepszego Mistrza Pana Jezusa wydana jest, tymi słowy:

Oycze nasz któryś jest w Niebieśiech. Święć się: ceter. Matth. 6: v. 9-13
Luc. 11. v. 2-4.

24 Co w sobie zamyka ca Modlitwa Pańska
Trzy rzeczy.

Pierwsza: Wyznanie a wzywianie Imienia Bożego.

Wtóra: Panu BOGU, rzeczy do rozmnożenia chwały jego służących:
także

także y potrzeb Dufzy y ciała nasze-
mu należących, przedkładanie.

Trzecia: Dufliwe Zamknienie tey
Modlitwy.

25. Jaki jest pożytek Modlitwy Świętey?
Takowy, że Pan Bog

Naprzod: Przez nie od wiernych
swoich czczony y chwalony bywa, *Pfalm*
50: 14, 15, 23. *Esaie* 42: 8.

Powtore: Według obietnic y słu-
bow swoich dawa, o co go wierni
Chrześcianie według woli jego w du-
cha y w prawdzie upraszają, *Job.* 16:
v. 23. 1 *Job.* 5: 14. *Job.* 4: 23, 24.

26. Co są Sakramenta?

Są widzialne y warowne znaki (1)
y Pieczęci (2) niewidzialney zbawien-
ney Łaski Bożey nam wucześnictwie
Jezusa Chrystusa nadaney. (1) *Gen.*
17: 11. *Exod.* 12: 13. (2) *Rom.* 4: 11.

**27. Ktore Sakramenta abo świętości
są od Chrystusa Pana Kościołowi
postanowione?**

Te dwie

Chrześć S. y S. Wieczera Pańska.

B 2

28. Co

28. Co jest Chrzczeń?

Jest poświęcane omycie wodą, (1) w Imię Ojca, y Syna, y Ducha Świętego, wedle rozkazania y postanowienia Pana Jezusowego, (2) na Znak (3) y upewnienie (4) nietylko odpuszczenia grzechow, (5) y odrodzenia świętego, (6) ale y Przymierza z Panem Bogiem (7) y z Kościołem Jego uczy-nionego. (8)

(1) *Eph.* 5: 26. (2) *Matth.* 28: 19. (3) *1 Petr.* 3: 21.

(4) *Rom.* 4: 11. (5) *Akt.* 2: 38. (6) *Tit.* 3: 5. *Joh.* 3: 5. (7) *Jer.* 31: 33.

Heb. 10: 16, 23. *Gen.* 17: 7. (8) *Eph.* 4: 4-6. *Aktor.* 2: 41, 42.

29. Kiedy y jako Chrzczeń S. PAN Jezus postanowić raczył?

Wstępując do Nieba, tak do Apostołow swoich mowi:

Jdąc na wszystkie Swiat, nauczaycie wszystkie Narody, chrzcząc je w Imię Ojca, y Syna, y Ducha Świętego, ucząc je przestrzegać wszystkiego com wam przykazał: Kto uwie-

rzy

rzy a ochrzci się, zbawion będzie:
ale kto niewierzy będzie potępiony?
Matth. 28: 19. Marc. 16: 16.

30 *Którym ludziom Chrztom Sw.
służono bydź ma?*

Nie tylko dorosłym na Wiare
Chrześcianańską przyślawającym (1) ale
y dziatkom z Chrześcian się rodzą-
cym. (1) *Matth. 28: 19.*

31. *A czemu to y dziatkom Chrztom
S. służono bydź ma?*

Bo naprzod: Obrzeska, na kto-
rey mieysce Chrześć Święty nastąpił,
wszystkim Synom Izraelskim, zaraz
osinego dnia po narodzeniu należała.
Genes. 17: 12, 14. Coloff. 2: v. 11, 12
Należy tedy y Chrześć Święty, wszyst-
kim Dziatkom Chrześcijańskim, abo
z Chrześcian się rodzącym.

Powtore. Piotr Święty twierdzi, że
obietnica Rodzicom uczyniona na ich
się tez Potomstwo zciąga. (*Akt. 2: 39.*)
Jako tedy Rodzicy do Przymierza
Bożego, y do Pieczęci jego należą,
tak też y Dziatki ich.

32. Co jest Wieczera Pańska?

Jest poświęcane używanie Chleba, który podług świadectwa y nauki Pańskiej jest Ciałem Pana Chrystusowym: y Kielicha, który jest Krwią P. Chrystusową, na pamiątkę śmierci jego, y na pewność odpuszczenia grzechow.

33. Kiedy y jako Pan Jezus Wieczera swoją postanowił raczył?

O tym Święci Ewangelistowie Mateusz, Marek, Łukasz y Apostoł Paweł Święty tak napisali:

PAN JEZUS tey nocy ktorey był wydan, wziął chleb, a podziękowawszy, (1) y pobłogosławiwszy, (2) łamał y dał Uczniom swoim, (3) mówiąc: (4) bierzcie, jedzcie, to jest ciało moje, (5) które się za was dawa; to czynicie na pamiątkę moję. (6) Także gdy było po wieczerzy, (7) wziąwszy Kielich, y podziękowawszy dał im mówiąc: Pijcie ztego wszyscy, abowiem to jest Krew moja Nowego

wego Testamentu, (8) która się za was (9) y za wielu wylewa (10) na odpuszczenie grzechow. (11) To czynicie, ilekroć pić będziecie, na pamiątkę moję. (12)

(1) 1 Cor. 11: 23 - 25.
 Luc. 22: 19. (2) Mat. 26: 26. Marc. 14: 22.
 (3) Mat. 26: 26. (4) Marc. 14: 22.
 (5) Mat. 26: 26. Mar. 14: 22. (6) Luc. 22: 19.
 (7) Luc. 22: 20. v Cor. 11: 25.
 (8) Mat. 26: 27, 28. (9) Luc. 22: 20.
 (10) Mat. 26: 28. Marc. 14: 24. (11) Mat. 26: 28.
 (12) 1 Cor. 11: 25.

34. Dla czego **CHRISTUS** Pan Sakrament Ciała y Krwie swojej ustanowić raczył?

Dla tego

Naprzod: Zeby Przymierze nowe (1) na gruncie Zasług y niewinney męki y Śmierci swojej uczynione potwierdził. (2)

Powtore: Zeby ono Przymierze coraz wiernym swoim, pożywającym tego Sakramentu, ponawiał. (3)

Po trzecie: Zeby je w pewności duchownego y zbawienego przez

Wiarę pożywania Ciała y Krwie
 swojey, (4) współczności Świętych
 pieczętował. (5) (1) *Jer* 31: 31-33.
Mat. 26: 28. (2) *Pf.* 50: 5. *Luc.* 22: 20.
Mat. 26: 28. *Dan.* 9: 27. *Zach.* 9: 11.
 (3) *1 Cor.* 11: 25. *Job.* 6: 54. (4) *Job.* 6:
 40, 54. (5) *1 Cor.* 10: 17. y 12: 12. *Col.* 3: 14.
 35. Dla czego Człowiek Chrześcijański
 ma używać Sakramentu Wiecze-
 rzy Pańskiej?

- I. Dla rokazania Pańskiego. (1)
  - II. Dla umocnienia się w Wierze
 o grzechow odpuszczeniu. (2)
  - III. Dla pomnożenia w miłości
 Braterskiej. (3)
  - IV. Dla pośilenia do prace dobrej
 w wezwaniu Chrześcijańskim. (4)
  - V. Dla potwierdzenia w Nadziejej
 Żywota wiecznego. (5)
- (1) *Mat.* 26: 26, 27. (2) *Mat.* 26: 28.
 (3) *Epb.* 5: 1. *Job.* 13: 35. (4) *2 Pet.* 1:
 5 - 7. y 3: 18. (5) *Job.* 6: 54.
36. Czegoż potrzeba do godnego po-
 żywania tey świętey Wieczery
 Pańskiej?

Naprzod: Zeby Człowiek samego siebie doświadczył, (1) czyli do pocztu prawdziwie wierzących (2) y pokutujących, (3) a tak odrodzonych Dziełek Bożych, należy. (4)

Powtore: Zeby świadectwo Łaski BOZEY y grzechow odpuszczenia, od Poselstwa Bożego przyjął. (5)

Potrzenie: Zeby z przystojną poważnością, (6) z umysłem ochotnym (7) sercem nabożnym, (8) y wdzięcznym, (9) tego Pokarmu y Napoju świętego pożywał. (1) 1 Cor. 11: 28. (2)

2 Cor. 13: 5. (3) Luc. 24: 47. Mar. 1: 15.

(4) Job. 1: 12. (5) Luc. 24: 47. Mat.

18: 18 Job 20: 23. (6) 1 Cor. 11: 29. (7)

Esa. 55: 1. Job. 6: 35. y 7: 37. Mat. 5: 6. (8)

1 Cor. 11: 26. (9) Col. 3: 17. 1 Cor. 10: 31.

37. Majali też jaki pożytek z pożywania tego Sakramentu ludzie niegodni?

Niemają żadnego, ale owszem grzechu ciężkiego, z wielką swoją szkodą się dopuszczają. Mowi bowiem Apostoł święty, kto je y pije niegodnie, sąd sobie samemu je y pije, 1 Cor. 11: 29.

38. Jestli też prywatna spowiedz, wprywatnym służy Bożego Domu, takowym Osobom potrzebna, które zabierając się do Stołu Bożego, wielki jakowy ciężar, dla grzechu inszym Ludziom tajnego, tecz sobie powiadomego, na sumnieniu swoim dzwigają, tak iż o Łasce Bożey y Zbawieniu swoim pomątpiwają?

Y owszem, a to

1. Dla otrzymania porady zbawienney, *Mal. 2: 7. Luc. 17: 14. Aētlor. 16: 30: 31. y 2: 37, 38.*

2. Dla otrzymania poćiechy skuteczney w sumnieniu. *Esaia 40: 1. 1 Tessal 5: 14.*

39. Lecz jeśliby grzech był jawny, ktorym zgorszył cały Zbor Boży, což w takowym razie, taki jawnogrzesznik czynić powinien?

Powinien się poddać pod Disciplinę kościelną.

40. Co jest Pokuta?

Jest nie tylko uznanie, [1] y wyznanie, [2] w skrusze [3] y żalu [4] ser-

de-

decznym grzechow swoich, z brzydzeniem się nimi, [5] y z serdeczną prozbą o ich odpuszczenie, [6] dla Jezufa Chrystufa; [7] ale y szczere a skuteczne nawrocenie się ode złego do dobrego, [8] to jest do sprawiedliwości y świętobliwości. Co Pismo święte zowie jako umartwieniem, [9] y zewleczeniem człowieka starego, [10] tak ożywieniem y przyobleczeniem nowego. [11]

[1] *Pf.* 51: 5, 7. *Jer.* 3: 13. y 14: 20. [2] *Prov.* 28: 13. 1 *Job.* 1: 9. (3) *Pf.* 51: 19. *Jes.* 57: 15. [4] *Pf.* 38: 7. *Mat.* 5: 4. *Jak.* 4: 9. [5] *Pf.* 97: 10. *Amos* 5: 15. *Rom.* 12: 9. [6] *Mat.* 7: 7. 1 *Job.* 5: 14. *Pf.* 51: 3, 4, 9. [7] *Job.* 16: 24. *Mat.* 21: 22. [8] *Jer.* 35: 15. *Eze.* 18: 21, 23, 28. *Pf.* 34: 15. [9] *Col.* 3: 5. *Gal.* 5: 24. *Rom.* 6: 6. [10] *Eph.* 4: 22. *Col.* 3: 9. (11) *Pf.* 143: 11. *Eph.* 5: 14. *Col.* 3: 10. *Eph.* 4: 24. *Gal.* 3: 27.

41. *Mali też człowiek prawdziwie pokutujący całe temu wierzyć, że w Niebie rozwiązany jest od grzechow swoich, kiedy go Śługa Boży z nich tu ro-*

związują. A z drugiej strony, mali też
 cale wierzyć temu, że w Niebie jest
 związany w grzechach swoich; Kie-
 gy go tu Sługa Boży wnich
 zawięzuje?

Y Owszem: Na to bowiem moc
 rozwiązowania y zawięzowania su-
 mnienia, to jest, odpuszczania y za-
 trzymawania grzechow, PAN JEZUS
 dał Sługom swoim w ten czas, kiedy
 się im Kluczow Krolestwa Niebieskie-
 go zwierzał. O czym Święci Ewan-
 gelistowie, Mattheusz, y Jan Święci
 tak napisali:

Pan JEZUS rzekł do Uczniow
 swoich:

Zaprawdę powiadam wam: Co-
 byściekolwiek związali na Ziemi, bę-
 dzie związano y na Niebie. A coby-
 ście rozwiązali na Ziemi, będzie roź-
 wiązano y na Niebie. *Matb. 18: 18.*

A po Zmarwychwstaniu, przyszed-
 szy Pan JEZUS do Uczniow swoich
 rzekł im:

Pe-

Pokoy wam! Jako mię posłał Oyciec, tak y ja was posyłam. A to rzekłszy, tchnął na nie, y rzekł im: Weźmiecie Ducha Świętego, którymkolwiek grzechy odpuszcicie, będą im odpuszczone; a którymkolwiek zatrzymacie, będą zatrzymane. Joh. 20: 21, 22, 23.

42. Coż daley ma czynić człowiek, bywszy u Stołu Bożego, y dostępszy odpuszczenia Grzechow?

I. Powinien to co mu Szafarz Kluczow Chrystusowych z Słowa Bożego przedłożył, dowiernie przyjmować, y na tym przestawać. Luc. 10: 16. Heb 13: 17.

II. Ciesząc się z pewności odpuszczenia grzechow, Łaski Bożey y społeczności z Panem y Zbawicielem naszym JEZUSEM Chrystusem, ktorey dostępujemy przez rozgrzeszenie święte, y godne używanie Sakramentu Wieczerzy Pańskiej, PANA BOGA za to chwalić przykładem Dawida Święt. w Psalm 103: 1-5. y 116: 12-14.

III. Powinien na potym tego pilnować y przestrzegać, żeby godnie w wezwaniu swoim Chrześciańskim postępując, (1) z bojaźnią y ze drzeniem Zbawienie swoje sprawował. (2)
 (1) 2 *Petr.* 3: 18. *Phil.* 4: 8. 2 *Pet.* 1: 5-7. (2) *Phil.* 2: 12.

43. *Jako się wierni Chrześciane wspoteczności świętey zachować mają?*

Tak naucza Piotr Święty, 1 *Pet.* 3: 8.

Wszyscy bądźcie jednomyślni, spółcierpiący doległości, braterstwo miłujący, miłosierni, y dobrotliwi, nie oddawając złego za złe, ani łajania za łajanie: lecz przeciwnym obyczajem dobrorzeczając. Gdyż wiecie iż na to powołani jesteście, abyście Błogosławieństwo odziedziczyli. Ktorego raczże nam dać dostąpić, Oycze niebieski! przez Syna twego miłego, w Duchu Świętym, jedyny Panie Boże nasz, błogosławiony na wieki wieków,

AMEN.

MO-

MODLITWA PORANNA.

Dziękujemy, a chwalimy Imię two-
je, naświejsze Oycze nasz Nie-
bieski, żeś nas raczył stworzyć na
swoje wyobrażenie, a upadłe y grze-
szone ludzie, sam z swojey miłości ra-
czyłeś odkupić przez Syna swego miłe-
go, PANA naszego JEZUSA Chrystusa.
Duchem Świętym nas poświęcites, a
znowuś odrodził słowem prawdy, więc
y w opiece Oycowskiej nas chowasz,
wszystkim dobrym darując y opatrując.
Niechayże będzie miłości twojey za to
wieczna cześć y chwala. Prosimy two-
jey oycowskiej miłości, raczże to dać,
abyśmy ten dzień dzisiejszy, y wszystkie
czas żywota naszego, przeżyli ku czci
twojey y chwale. Zachowayże nas, na-
miley-

mileyszy Oycze niebieski, od wszystkiego złego Duszy y Ciału szkodliwego, od grzechow uszelakieb, y od nieszczęścia y przygod smutnych. Racźże nam upracach naszych dobrych błogostawić, a bliźnie nasze wszystkie jako y nas opatrować. Przetozone Duchowne Kościoła swego, y przetozone tego Swiata racźże ty sam Duchem Swiętym rządzic, a ku dobrym pracdm one pobudzac. Chore y smutne ludzic racźże pocieszac, a nad wszystkimi utrapionymi taskawie się zmitowac. Uczyńże to, miłosciwy Oycze nasz niebieski, pokornie Cię prosimy, dla SINA twego miłego PANA naszego JEZUSA Chrystusa, Amen.

Modlitwa Nieszporna.

Przeprowadziles nas Panie, w Łasce twojej świętey, przez ten czas aż do tey chwile terażnieyszey, za co tobie cześć y chwałę powinną oddawamy, szczerze wyznawając, że wszystko cokolwiek mamy, od Ciebie mamy. Ty nam bowiem użyczasz zdrowia, pokoju,

ju, powszedniego chleba, y insze wszystkie względem Dusze y Ciała niezliczone dobra, z szcudrobliwych ręk twoich ustawicznie bierzemy. Zostańże z nami miły Panie, y na zchytku dnia tego, a wte jeszcze pozostałe godziny uży z wytkłej łaski swey nad nami, pracam rąk naszych y wszelkim sprawam wezwania naszego pobłogostaw, y one na cześć y na chwagę BOSKĄ swoję, y na pobierbę a pożytek nasz pożądany, y bliźnich naszych, skutecznie wyprowadź, aż nas przywiedziesz do zamierzonego kresu, y onego odpoczynku błogostawionego. Bez twey bowiem przytomności y obrony Boskiej wieleby ztego y dziś jeszcze nas potkać mogło, zwłaszcza żeśmy trafilu na zchytki świata, kedy wszystko zkluby swoję występuje, Nabożeństwo prawdziwe się ćmi, obyczaje dobre szwankują, błędy głowę wynoszą, występki się krzewią, y wszystko się co raz ma do gorszego. Zostańże z nami Panie w tę chwilę tak
nie-

niebespłeczną, nie dopuszczay Szatano-
wi, aby się pastwić miał nad tymi,
ktorzy wykupieni są drogą Krwią Ba-
ranka niewinnego y niepokalanego
JEZUSA CHRYSZTUSA. Skroć PANIE
czasu, a ześli on wieczor pożądany,
ktorego pracującym na Winnicy twojej
zaptara się stanie. Posilayże nas ty
sam mocą swoją, abysmy w pracy do-
brey wezwania naszego, społecznie
trwając, grosz ten pocieszny, z łaski
twojej świętey obiecany, z ręku twoich
szczęśliwie czasu swego odebrać mogli.
Tobie się w opiekę z całym powszechnym
Kościołem twojim dusznie oddawamy,
zostanżę z nami OJCZE, y SYNII
y DUCHU Święty, BOZE nasz w Troy-
cy Świętey jedyny, y błogostawiony
na wieki, Amen.

Wieczorna Modlitwa.

Dziękujemy, miłościwy OJCZE nasz
niebieski, przez PANA naszego
JEZUSA Chrystusa, ześ nas tego dnia
dzi-

dzisieyszego tak dobrotliwie a miłości-
 wie chować raczył, według Dusze y
 Ciąka. Prosimy twey Oycowskiej mi-
 łości, raczże nam winy y grzechy na-
 sze, ktoremisny Majestat twoy BOSKI
 y bliźnie nasze, z krewkości y ze zło-
 ści skazonego przyrodzenia swojego
 obrażili, dobrotliwie odpuszcć, niedo-
 statki nasze doskonałością Zastug syna
 twego miłego okryć. A napotym też
 bydź Bogiem y Oycem naszym miło-
 ściwym, a tey nocy spokojnego odpoczy-
 nienia nam y bliźnim naszym wszyt-
 kim raczże użyzyć. O raczże nas
 obtoczyć obożem Aniołów Twoich Świę-
 tych, żeby duszny nieprzyjaciel Szatan,
 żadnego prawa y przystępu do nas ni-
 gdy nie miał. Dayże nam też miły
 PANIE, żebyśmy wszyscy w czuyności
 świętey, y w gotowości oczekawali przy-
 ścia PANA Naszego JEZUSA Chry-
 stusa, na sąd żywych y umartych, by-
 smy go z radością przywitać, y z nim
 wnieść mogli do Żywota wiecznego.

O zmiłuyże się **PANIE** Boże nasz
 wszechmogący y nad wszystkim Kościo-
 łem twojim Chrześcijańskim: Ludzi
 utrapionych, chorych, smętnych, Wdow,
 sierot, y wszystkich do Ciebie w rozma-
 iłych doległościach y ciężkościach swo-
 ich wrzyczących, aż też y podro-
 żnych, racz być **BOGIEM**, strożem
 y Wybawicielem miłościwym, z toni-
 ich niebezpiecznych. Uczyńże to,
 o co **CIE** prosimy, y nad to więcej
 niżeli my nędzni y grzeszni prosić
 umiemy, dla **JEZUSA CHRYS-
 TUSA**, **SYNA** rwego a **PA-
 NA** Naszego
 Amen.

Krotka

K R O T K A

^a

Rzetelna Nauka
O WIECZERZY
PANSKIEY ;

Abo

O B J A S N I E N I E

Czterech Katechizmowych Kwestyi

to jest

32. 33. 36. y 38.

OBJASNIENIE

32 y 33 *Kwestvey*

Katechizmowey.

*Co sobie ma uważać każdy człowiek
Chrześcijański w Ustawie Wie-
czerzy Pańskiej?*

Resp: Cztery Rzeczy:

- I. Kto ją postanowił?
- II. Kiedy?
- III. Jako?
- IV. Na co?

*1 Kto jest Ustawca Sakramentu
Wieczerzy Pańskiej?*

Pan nasz JEZUS Chrystus.

*Ponieważ Pan Jezus Chrystus jest Usta-
wcą tego Sakramentu, coż za
wauki ztąd pochodzą?*

1. Iż PAN JEZUS sam ma Moc
stanowienia Sakramentow w Ko-
ściele Bożym.

2. Iż

2. Iż tego Sakramentu nikomu złudzi odmieniać się nie godzi gdyż to jest ustawa Pańska.
3. Iż tym Sakramentem nikt gardzić niema, gdyż go PAN JEZUS sam postanowić raczył.

II. Kiedy ten Sakrament jest postanowiony?

Tey Nocy, ktorey Pan JEZUS na śmierć był wydany; Zkąd też ta ustawa zwyczajnie, Testamentem Pańskim się zowie, iż od Pana JEZUSA postanowiona jest wten czas, gdy na śmierć iść miał.

Iż Chrystus Pan ten Sakrament w nocy przed śmiercią swoją postanowił, y Testamentem swoim nazwał (Luc. 22: 20.)
czegoż się ztąd nauczyć możesz?

1. Ztego że w nocy postanowiony jest ten Sakrament, uczę się że służnie ten Sakrament Wieczerzą Pańską się nazywa, przykładem Apostoła Pawła Świętego. (1 Cor. 11: 20)
2. Ztego

2. Ztego zaś, iż to jest Testament Pański, uczyć się, iż tę ustawę w całe zachować, y oney przestrzegać mamy: Jesli bowiem Testamentu człowieka, śmiercią utwierdzonego nikt nie łamie, ani więc do niego przydaie. (Gal. 3: 15.) Daleko mniej może kto Testament Pański złamać, abo jemu co przydać, abo więc co ująć.

III. *Jakoż ten Sakrament jest postanowiony?*

To opisali Święci Ewangelistowie, y Apostoł Sw. Paweł wten sposób:

PAN nasz JEZUS CHRYSZTUS tey Nocy ktorey był wydan, wziął Chleb, a podziękowawszy, łamał, y dawał Uczniom swoim, mówiąc: Bierście, jedźcie, to jest Ciało moje, które się za was dawa, to czynicie na pamiątkę moje.

Tymże obyczajem, gdy było po wieczerzy, wziął y Kielich, a podziękowawszy, dał im, mówiąc: Pijcie,
 C zte-

ztego wſzyſcy; Abowiem to jeſt Krew
moja Nowego Teſtamentu, która ſię
za was (*Luc. 22: 20.*) y za wielu
wylewa, na odpuſzczenie grzechow,
(*Matth. 26: 28.*) To eżyniecie, ile-
kroć pić będziecie, na pamiątkę moję.
(*1 Cor. II. v. 15.*)

*Wieleż rzeczy uwagi godnych znajdu-
jeſz wtey Uſtawie Pańſkiej?*

Cztery Rzeczy:

- I.) *Jakich Elementow, abo żywiotow
PAN JEZUS do tey Wieczerzy
ſwiętey zażyć raczył?*
- II.) *Jakich Ceremonii około nich używał?*
- III.) *Jaką obietnicę taſki, używającym
tego pokarmu y napoju poświę-
tnego, uczynił?*
- IV.) *Jakie rozkazanie o używaniu te-
go Sakramentu zoſtawił?*

**

**

- I.) *Jakichże Elementow, abo żywiotow
PAN JEZUS do tey Wieczerzy
ſwey zażyć raczył?
Chleba y Wina.*

Cz.

Czemu to?

1. Aby ukazał, że jako Chleb jest prawdziwy pokarm, y Wino prawdziwy napoy Ciałom naszym, tak Ciało PANA JEZUSOWE y Krew jego, jest prawdziwy pokarm, y prawdziwy napoy Duszom naszym. (Job. 6. v. 55.)

2. Jako bez pokarmu y napoju nikt żyć niemoże, ku żywotowi doczesnemu; tak bez Ciała y Krwie Pana Chrystusowey, nikt żyć niemoże, ku Żywotowi wiecznemu. Job. 6: 54.

II.) Jakich Ceremonii około Elementow używał?

Resp: Około Chleba takich:

1. PAN JEZUS wziął Chleb.
2. Podziękowawszy, ten Chleb błogosławił. (Luc. 22: 19. Math. 26: 26. Marc. 14: 22.)
3. Łamał.
4. Dawał Uczniom swoim.

Około Kielicha zaś takich?

1. Pan JEZUS wziął Kielich.

2. Podziękowawszy, ten Kielich błogosiławił. *Mat. 26: 27. 1 Cor. 10: 16.*
3. Dawał Uczniom swoim.

Czego nas tymi Ceremoniami Pan Jezus nauczyć chciał?

1. Tym iż wziął w ręce swoje święte Chleb, nauczyć chciał, że też tak człowieczeństwo nasze na się wziął kiedy słowo stało się ciałem; (*Job. 1: 14.*) Bog stał się człowiekiem. *Phil. 2: 6, 7, 8. 1 Tim. 3: 16.*
2. Iż ten Chleb podziękowawszy pobłogosławił, to jest przez znowienie modlitwy poświęcił (*1 Tim. 4: 4-5.*) nauczył, że też tak samego siebie za nas Bogu Oycu poświęcił (*Job. 17: 19.*) na Ofiarę y na zabicie, ku wdzięczney wonności. *Eph. 5: 2.*
3. Iż ten Chleb łamał y Wino łął nauczył, że jako ten Chleb jest złamany, y Wino łąne; tak Pan JEZUS wydał ciało swoje na złamanie (*1 Cor. 11: 24.*) wokrutnych mękach Krzyżowych, y Krew swoją wy

wylał na odpuszczenie grzechow
naszych,

4. Iż ten Chleb, y ten Kielich dawał
uczniom swoim nauczył: Ze nam
też tak podaje samego siebie, ze
wzyskimi dobrodziejstw y swymi.

III.) *Jaką obietnicę łaski, godnie uży-
wającym tego pokarmu y napoju,
świętego, uczynił?*

Dawając Chleb, powiedział: To
jest Ciało moje, które się za was daje.
Dawając Kielich, powiedział: To jest
Krew moja nowego Testamentu, kto-
ra się za was y za wielu innych wy-
lewa, na odpuszczenie grzechow.

Coż tu Pan obiecuje?

Obiecuje nas Ciałem swoim karmić,
y Krwią swoją napawać, ku Żywot-
towi wiecznemu, tak pewnie y praw-
dziwie jako pewnie y prawdziwie je-
my ten Chleb, y to Wino z ręki sługi
Bożego bierzemy. *Job. 6: 54.*

*Jakim Ciałem y jaką Krwią chce nas
Pan Jezus za stołem swoim kar-
mic y napawać?*

Ciałem swoim, za nas wydanym,
y Krwią swoją, za nas wylaną, na
odpuszczenie grzechow naszych. Bo
tak powiedział: Bierźcie, jedźcie, to
jest Ciało moje, które się za was daje,
(*Luc. 22: 19.*) Pijcie z tego wszyscy;
abowiem to jest Krew moja nowego Te-
stamentu, która się za was y za wielu wy-
lewa, na odpuszczenie grzechow. (*Mat.
26: 28.*) An Jana Świętego mowi: Chleb
ktory Ja dam jest Ciało moje, które Ja
dam za żywot świata. *Joh. 6: 51.*

*Jakoż my tego Ciała Pańskiego za nas
wydanego, y Krwie jego za nas wyla-
ney, uczesnikami się stawamy, przy tej
świętey Wieczerzy Pańskiej?*

Duchownie, przez Wiarę, kiedy mia-
nowicie wierzymy:

1. Ze jako ten Chleb jest złamany,
y Wino lane, tak PANA JEZU-
SQWE Cłowięczeństwo złamane jest,
dla

dla nas y za nas, wokrutnych mę-
kach krzyżowych. *1 Cor. 11: 24.*

2. Jako w łamaniu Chleba, jedna czę-
stka od drugiey się dzieli, tak
w śmierci Zbawiciela naszego, du-
sza z Ciałem się rozdzieliła. *Matth.*
27: 50. Luc. 23: 46.

3. Jako ten Chleb łamany, y Wino
łane, bywa każdemu zofobna z wier-
nych podawane ku używaniu: Tak
PAN JEZUS samego siebie, Cia-
ło swoje y Krew swoją, że wszyst-
kim tym, co nam wydaniem Ciała
swojego na mękę y na Śmierć, y
wylaniem Krwi swojej, na odpu-
szczenie grzechow naszych, zasłu-
żyć raczył, każdemu z wiernych
swoich podawa. *Esai. 55: 1. Apoc.*
21: 6. Job. 6: 57.

4. A jako my ten Chleb y to Wino
wziąwszy z ręki sługi Bożego, tra-
wimy; tak, że się w nas y Krew
naszą obracają: tak Pan JEZUS
wiarą od nas przyjęty, y nam przy-

właſzczony, znami ſię przez Ducha ſwego ſwiętego złączą, y ſpaja, tak że on w nas, a my w nim jeſteſmy: y jako Dusza naſza w ciele; tak Pan JEZUS w Duszy naſzey, przez Ducha ſwego Świętego, mieſzka. *Epb. 3: 17. 7 1: 22, 23. Gal. 3: 27. Rom. 13: 14. Hoſ. 2: 19, 20. Cant. 2: 16.*

IV.) *Jakieſz Rozkazanie o Używaniu tego Sakramentu zoſtawił?*

Dawając Chleb, abo Sakrament Ciała ſwego, powiedział: Bierście jedzcie, to czynicie na pamiątkę moję. Dawając Kielich, abo Sakrament Krwie ſwojej, powiedział: Pijcie z tego wſzyſcy, to czynicie ilekroć pić będziecie, na pamiątkę moję.

Coż tu Pan rozkazuje?

1. Rozkazuje, żebyſmy ten Chleb poſwiętany, y Kielich z Winem poſwiętany brali.
2. Zebyſmy ten Chleb poſwiętany jedli, y Wino z Kielicha pili; a tak żebyſmy tego Sakramentu pod dwiema używali oſobamy.

3. Abyſ-

3. Abyśmy to wszystko czynili przy-
tym Sakramencie, co tu PAN sam
z Uczniami uczynić raczył.

*Iż Chrystus Pan rozkazał ten Sakra-
ment brać, jeść y pić, coż sobie ztąd
za naukę wnośisz?*

Ze nie słusznie niektorzy y nie zroz-
kazania Pańskiego:

1. Ten Sakrament chowają, y jemu
cześć Boską wyrządzają.
2. Tego Sakramentu pod jedną tyl-
ko używają osobą.

**IV. Na co PAN JEZUS
ten Sakrament postanowic
raczył?**

Na pamiątkę swoję.

Coż to jest za pamiątka?

Tego nas naucza Apostoł gdy mówi:
Jlekroć byście jedli ten Chleb, y ten
Kielich byście pili: Smierć Pańską opo-
wiadaycie, ażby przyszedł. 1 Cor. 11: 26.

Wczym zależy ta pamiątka?

1. W przypominaniu sobie, y wroz-

zmyślaniu tego, jako okrutne męki na Duszę y Ciele, aż nawet, jako okrutną, przekłętą (1) y zelżywą śmierć Zbawiciel nasz, dla nas (2) y za nas, (3) ucierpieć raczył.

2. W przywłaszczaniu sobie przez Wiarę (4) męki y Śmierci Pańskiej, y tych dobrodziejstw, które nam męką, y Śmiercią swoją, Zbawiciel nasz dla nas, y za nas podjęta, zasłużyć raczył, o których też ucześnieście przez ten Sakrament, upewnieni bywamy.

3. w Wysławianiu, y w Wychwalaniu, niewymowney łaski.

Naprzod: *Oyca Niebieskiego, który nieprzepuścił własnemu SYNOWI swojemu, ale go za nas wszystkub wydał. Rom. 8. v 32.*

Potym: *I Syna Bożego który umiłował nas, y wydał samego siebie za nas (Ephes. 5: 2. Galat. 2 v. 20.) a przez to wydanie, zasłużył nam odpuszczenie grzechow (5) y żywot wieczny. (6)*

Na-

Nawet: *Y Ducha Świętego, który nam to wszystko przez Wiarę przywła-
szcza, (7) y o tym wszystkim wser-
cach naszych, nas upewnia. (8)*

(1) *Deut. 21: 23. Gal. 3: 13. (2) Esa. 53: 5. Rom 4: 25. (3) Luc. 22: 19, 20. 1 Cor. 15: 3. Job. 10: 11, 15. (4) Rom. 5: 1, 2. Gal. 3: 26. Job. 3: 16. y 11: 25. Ephes. 2: 8. (5) Mar. 26: 28. (6) Job. 10: 10. (7) Galat. 5: 22. 2 Cor. 4: 13. (8) Rom. 8: 16, 17. 2 Corinth. 1: 21, 22. Ephes. 1: 13, 14.*

OB.

✠✠✠✠✠?✠✠✠✠✠!✠✠✠✠✠

* *
* *

* *
* *

OBJASNIENIE
KWESTYI KATECHIZ.
MOWEY 36.

Co to jest doświadczać samego siebie?

Jest pilnie pytać się serca y sumnienienia naszego, o nas samych, cośmy zaczę.

Wczym ma doświadczać samego siebie ten człowiek?

I. W Wierze żywey.

II. W Pokucie serdeczney.

I. *Co jest samego siebie doświadczać w Wierze żywey?*

Jest pilnie badać się sumnienienia naszego o tym, jeśli wiarę mamy, y je-
że-

żeli CHRYSTUS w nas mieszka?
2 Cor. 13: 5. Joh. 3: 24. y 4: 13.

II. Co to jest doświadczać samego siebie w Pokucie serdeczney?

1. Pilnie się wywiadować w Sumnieniu naszym, jakosiny dotąd żyli, jako trzeźwie, jako sprawiedliwie, jako pobożnie? (Tit. 2: 12.)

2. Obaczywszy niedostatki y występki nasze, wywiadować się o tym jeśli też szczerze y serdecznie żałujemy wszystkich grzechow naszych, ktorymiśmy Majestat Boży obrażili, y Bliźniego naszego snadź urażili.

3. Wywiadować się o tym, jeśli też temu mocno wierzymy, że PAN BOG te grzechy y urazy Majestatu swego nam miłościwie odpuszcza, dla JEZUSA Chrystusa SYNA swego, gdy go o to według woli Jego prosimy.

4. Nawet, pytać się pilnie Serca y Sumnienia naszego, jeśli też szczy-

ry y uprzejmy umysł mamy, napo-
 tym Zywota naszego skutecznie po-
 lepszyć, chroniąc się tego, czymby
 Bog y bliźni nasz. mógł być obrażo-
 ny, a czyniąc to, czymby BOG
 y bliźni nasz. mógł być ukontentowa-
 ny, to jest, jeśli mamy ten umysł,
 pojednawszy się teraz z Panem BO-
 GIEM naszym, napotym jemu słu-
 żyć, w Świętobliwości y w Sprawie-
 dliwości przed obliczem jego, po
 wszystkie dni żywota naszego.

(Marc. 1: 15. Luc. 1: 74, 75.)

*Co zowieś świadectwem Łaski
 Bożej?*

Rozgrzeszenie święte, które się lu-
 dowi Bożemu wierzącemu y poku-
 tującemu, przez moc Kluczów Kro-
 lestwa Niebieskiego, od sług Bożych
 daie.

*A jakoż tego świadectwa Łaski Bożej,
 u Poselstwa Bożego, so jest u Sług
 Bożych szukać trzeba?*

Przez oświadczenie się przed nimi
 że

że nam na szczerey pokucie, y wie-
rze żywey nie zchodzi.

*Jakoż z przystoyną poważnością
tego Sakramentu po-
żywamy?*

Kiedy rozsądzamy Ciało Pańskie,
to jest kiedy sobie daleko wyżej po-
ważamy y szacujemy ten Pokarm y
napoj Sakramentalny poświętny, niż
wszystkie pokarmy y napoje pospo-
lite. (1 Cor. 11: 29.)

*Jakoż z umysłem obo-
wym?*

Kiedy z chęcią, łaknieniem y pra-
gnięciem duchownym, przystępuje-
my do tego Sakramentu. (Esaia 55.
vers. 1. Joh. 7. v. 37. Matth. 5. v. 6,
Joh. 6. vers. 35.)

*Jakoż z Sercem nabo-
żnym?*

Kiedy rozmyślamy sobie mękę,
y śmierć Pańską, tak jako się wy-
żej nauczyło. 1 Cor. 11. v. 26. Luc.
22. v. 19. 1 Cor. 11: 24, 25.

Jakoż używamy Sercem wdzię-
cznym?

Kiedy używając pokarmu tego y na-
poju świętego, dziękujemy:

Naprzód: OYCU Niebieskiemu,
ktory nas tak umiłował, że nie
przepuścił własnemu SYNOWI
swemu, ale go za nas wydał.
Joh. 3: 16. 1. Joh. 4: 9.

Po wtore: SYNOWI BOZEMU,
ktory nas także umiłował, y wy-
dał samego siebie za nas. (Ephes.
5. v. 2.)

Po trzecia: DUCHOWI Świętemu,
że nas przez Wiarę uczesnikami
czyni CHRYSZTUSA PANA,
y Dobrodzieystw jego.
Ephes. 3. vers. 17. Galat. 5. v. 22.
2 Corinth. 4. v. 13.

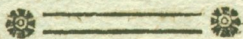

OBJASNIENIE

Kwestvey Katechizmowej

38 y 39.

*Jeśli też Spowiedz, albo wyznawie
Grzechow przed Bogiem, tym kto-
rzy mają iść do Stołu Bo-
żego zawsze po-
trzebna?*

*I owszem, ponieważ Pokuta Swię-
ta ktorey Częścią jest spowiedz, albo
wyznanie grzechow przed Bogiem,
przystępującym do Stołu Bożego, jest
zawsze potrzebna.*

Wiel-

Wielorakaż jest Spowiedz?

Dwojaka, Generalna albo Spolna,
y Partykularna, albo prywatna.

*Coż rozumiesz przez Spowiedz Ge-
neralną albo spolną?*

Kiedy się albo przystąpić mając
do Stołu Bożego, albo w Dzień za-
powiedzianego Postu y Pokuty Sw.
wespół z całym Zborem, P A N U
BOGU z grzechow naszych spowia-
damy.

*Coż rozumiesz przez Spowiedz
partykularną albo
prywatną?*

1. Kiedy się kto sam tylko pry-
watnie Bogu z własnych grzechow
swoich spowiada.

2. Kiedy jakowa partykularna Ofo-
ba, dopuściwszy się jakowego cięż-
kiego, lecz innym ludziom tajnego
grzechu, sama sobie dla zgryzot y
postrachow złego sumnienia radzić
nie umie; a zatym ku zaciągnienu
zba-

zbawienney Porady y Poćiechy, Pa-
 sterzowi Duszy swoiey prywatnie
 się w Domu jego przywatnym, zra-
 nionego Sumnienia swego zwierza, y
 ztakowego grzechu spowiada.

3. Kiedy jakowa partykularna Oso-
 ba, dopuściwszy się jakowey sprosney,
 całemu Zborowi Bożemu powiado-
 mey Zbrodni, wielkie przez to z sie-
 bie temuż Zborowi, ktorego jest
 członkiem zadała zgorzzenie; tedy
 w takowym razie, nie dosyć jest na
 tym że się **ROGU** y **Sładze Boże-**
mu ztey Zbrodni swojey spowiada,
 lecz potrzeba nad to, aby y przed
 całym Zborem, ku znieśieniu zada-
 nego Zgorzzenia, z Swoją się pokutą
 albo spowiedzią oświadczyła. Co się
 dzieje, częścią usły Sługi Bożego Zbor
 Boży przepraszaącego; Częścią też
 przez jakową pozwierzchną y wi-
 dzialną ceremonią, którą sam jawno-
 grzesznik na Znak y dowod spowie-
 dzi swojey, z Obietnicą polepszenia
 poży-

pożycia swego złączoną, przed Zbor-
rem Bożym wykonywa, co poospoli-
cie Discipliną Kościelną zowiemy.

*A koraż to jest ta pozwierzebna y
widzialna Ceremonia, którą jawno-grze-
sznik na znak y dowod pokutney ze
Zbrodni swojej Spowiedzi, przed
całym Zborem wykonywać
powinien?*

Ta pozwierzebna Ceremonia po-
kutney Spowiedzi jawno-grzesznika,
nie wszędzie jest jednakowa; Lecz
podług różności Zborow, odmienna
y rozmaita. Wniektorych bowiem
Zborach, podług zadawnionego, y
przez Starżyznę Kościelną posłano-
wionego zwyczaju, powinien tako-
wy Grzesznik, zaraz po skończonym
kazaniu y modlitwie przed kazalnice
wystąpić, y tam tak długo lub stać
lub klęczeć, poki Sługa Boży cate-
go Zboru, imieniem jego nie prze-
prosi. Gdzie indziej musi przed So-
lem

tem Pańskim, pod tenże sam czas, lub klęczeć, lub całe na ziemi na twarzy leżeć. Gdzie indziej, zostawszy na miejscu gdzie dotąd siedział powinien powstać, y przez wszystkie czas, pokąd Sługa BOŻY, imieniem jego Zboru nie przeprosi, zskruczą y żalem serdecznym, stać y służyć Bożego mówiącego słuchać, y tak daley. Słowem, najlepsza y najspółobnieysza jest takowa Ceremonia, która nailepiey y najspółobniey, wewnętrzny żal y smutek, pokorę y uniżoność jawno-grzesznika publicznie pokutującego, wyraża, y Zborowi Pańskiemu przed Oczy stawia.

A zaś to takowa Disciplina kościelna, to jest spowiedz albo wyznanie grzechu przed Zborem Bożym, z żalem serdecznym, y z obietnicą poprawy żywota złączona, dla zmniejszenia danego zgorszczenia, jest nieuchronnie potrzebna?

Y

Y owfzem, bo gdzie takowey Spowiedzi, albo wyznania niemasz, tam y Odpuſtu niemasz, Prov. 28. v. 13. a zatym takowy człowiek podpada pod winę ſtraſzliwego biada, uſty ſamego SYNA BOZEGO ogłoſzonego. Matth. 18. verſ. 6-7

Jakąż ſobie ztey uwagi o Diſciplinie S. naukę wnoſisz?

1. Tę że Diſciplina Koſcielna, nie tak ku publicznemu jawnogrzeſznika zawſtydzeniu, [ktory iuż procz tego wprzod publiczny wſtyd ſamemu ſobie zadał, przez popełnienie zbrodni całemu Zborowi powiadomey y jawney] jako raczey ku zbawienney Duſzy jego potrzebie zmierza; aby doſtąpiwſzy odpuſtu grzechu ſwego u BOGA y u Ludzi ktorym zgorszenie zadał, uſzedł groznego ſądu Bożego, y zginienia wiecznego.
2. Ze ci wſzyſcy ktorzy Diſcipliną koſcielną gardzą, y oney ſię poddać

dać niechcą; łaską Bożą, odpustem
 sprosneho grzechu swego, a zatym
 y wiecznym zbawieniem swoim
 gardzą. Nikomu bowiem Bog zba-
 wienney Łaski swoiey, w słowie
 swoim S. nie obiecuie świadczyć,
 tylko tym ktorym wszystkie od-
 puszcza grzechy [Psaln 32: 1-2.]
 nikomu zaś grzechow nieodpusz-
 cza, tylko szczerze pokutuiącym,
 [Jes. 1: 16, 18. Luc. 24. v. 47.
 Actor. 2: 38. Luc. 13: 3,5.]
 y wierzącym.

TABULA PYTHAGORICA.

1	raz	1	jest	1	5	razy	5	fa	25
2	razy	2	fa	4	5	--	6	-	30
2	--	3	-	6	5	-	7	•	35
2	-	4	-	8	5	-	8	-	40
2	-	5	-	10	5	-	9	-	45
2	-	6	-	12	5	-	10	-	50
2	-	7	-	14					
2	-	8	-	16	6	razy	6	fa	36
2	-	9	-	18	6	--	7	-	42
2	-	10	-	20	6	-	8	-	48
					6	-	9	-	54
					6	-	10	-	60
3	razy	3	fa	9					
3	-	4	-	12	7	razy	7	fa	49
3	-	5	-	15	7	--	8	-	56
3	-	6	-	18	7	-	9	-	63
3	-	7	-	21	7	-	10	-	70
3	-	8	-	24					
3	-	9	-	27	8	razy	8	fa	64
3	-	10	-	30	8	-	9	-	72
					8	-	10	-	80
4	razy	4	fa	16					
4	--	5	-	20	9	razy	9	fa	81
4	-	6	-	24	9	-	10	-	90
4	--	7	-	28					
4	-	8	-	32	10	razy	10	fa	100
4	-	9	-	36	10	--	100	-	1000
4	-	10	-	40					

25
30
35
40
45
50
56
49
56
63
70
64
74
80
81
90
00
000

Daw J... Rd 719

719 ²
719

~~...~~
~~...~~

~~...~~ Kujatkowszy
Dorf

~~...~~ ~~...~~

~~...~~ ~~...~~

~~...~~ ~~...~~

Ja Xigzka
Jest myiana Kwiatko
Moy moci daly
wronhy
Cami awprnika
dala
M. M. Kwiatko
Ihiemu
i radel Inng
ranie
~~W. W.~~

Ja Xigzka Jest Loreja
Kwiatkoskiego Ktoiq uhr
Onie temureka upadnie
Ktoiq showa pod futro
wobieszemygo iutro

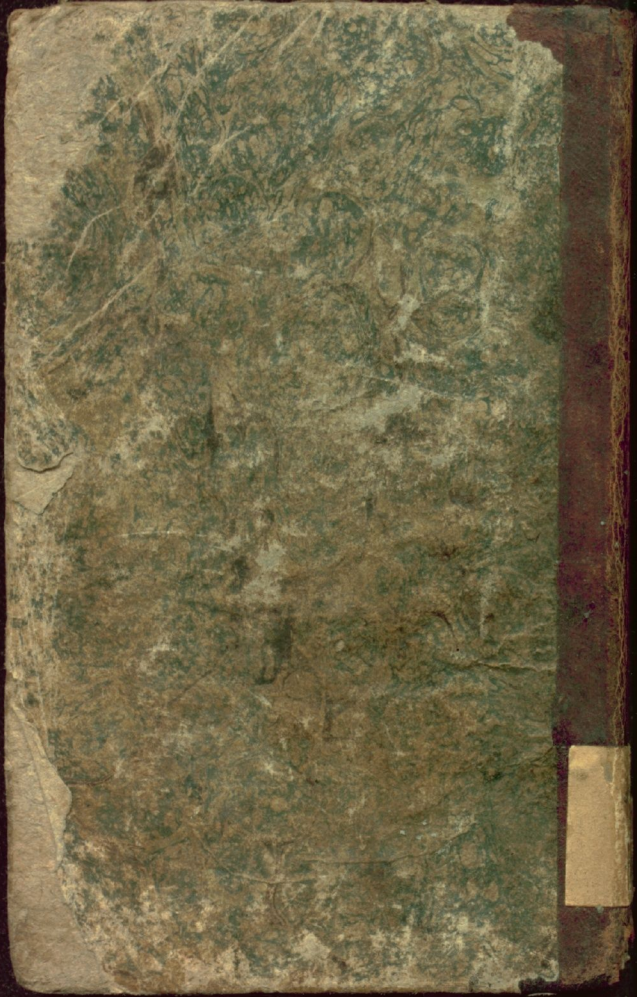
100
Vorrede

Inches

Centimetres

Farbkarte #13

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

